

PROGRAM STUDIÓW

Obowiązuje od roku akademickiego: **2025/2026**

1. KIERUNEK STUDIÓW: **POLITOLOGIA**
2. KOD ISCED: **0312**
3. FORMY STUDIÓW: **Stacjonarna/niestacjonarna**
4. LICZBA SEMESTRÓW: **6**
5. TUTUŁ ZAWODOWY NADAWANY ABSOLWENTOM: **Licencjat**
6. PROFIL KSZTAŁCENIA: **OGÓLNOAKADEMICKI**
7. DZIEDZINA NAUKI: **nauki społeczne**
8. DYSCYPLINA NAUKOWA: **NAUKI O POLITYCE I ADMINISTRACJI 100%**
9. **Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów: 180**
 - 1) liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia: 91 – studia stacjonarne, 51 – studia niestacjonarne
 - 2) liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć związanych z prowadzoną w działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów w wymiarze większym niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS): 93
 - 3) liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje realizując zajęcia podlegające wyborowi (co najmniej 30% ogólnej liczby punktów ECTS): 79
 - 4) liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych, nie mniejsza niż 5 ECTS: 10
10. **Łączna liczba godzin zajęć: 4570 (studia stacjonarne) 4510 (studia niestacjonarne) w tym liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia 2350 – studia stacjonarne i 1295 – studia niestacjonarne**
11. **Liczba godzin w ramach e-learningu: 30 – studia stacjonarne, 15 – studia niestacjonarne**
12. **Koncepcja i cele kształcenia (w tym opis sylwetki absolwenta):**

Głównym celem kształcenia na kierunku Politologia jest przekazywanie wiedzy z zakresu szeroko rozumianych nauk społecznych. Procesy polityczne w procesie nauczania będą analizowane w sposób umożliwiający zdobycie zdolności do krytycznego i samodzielnego myślenia, w tym do podejmowania prób prognozowania zjawisk politycznych. Absolwent ma zaawansowaną wiedzę z zakresu systemów politycznych współczesnego świata i Polski, norm i systemów prawnych, systemów wyborczych, funkcjonowania instytucji politycznych, działania samorządów terytorialnych, ma podstawową wiedzę z zakresu złożonych i nietypowych zjawisk społecznych. Jego wiedza i kompetencje obejmują zagadnienia stosunków międzynarodowych, polityki gospodarczej i społecznej, ochrony własności intelektualnej. Ma wiedzę o najważniejszych ideach i doktrynach politycznych oraz ewolucji filozofii. Istotne jest przygotowanie absolwentów do podjęcia pracy w sferze publicznej, co wiąże się ze zdobyciem umiejętności takich jak: kreatywność, profesjonalizm oraz poczucie odpowiedzialności. Niezwykle istotnym zagadnieniem w obszarze celów edukacyjnych Politologii jest również uświadomienie studentom konieczności kształcenia ustawicznego. Zmienność zjawisk, którymi zajmuje się Politologia, wymaga stałego analizowania i uczenia się przez całe życie.

Absolwent kierunku Politologia jest szczególnie predysponowany do podjęcia zatrudnienia między innymi w następujących zawodach i specjalnościach: politolog, przedstawiciel władzy samorządowej, zawodowy działacz organizacji politycznej, zawodowy działacz organizacji pozarządowej, specjalista do spraw

demografii i polityki społecznej, w tym szczególnie w zakresie polityki senioralnej, specjalista do spraw stosunków międzynarodowych, analityk informacji i raportów medialnych.

13. EFEKTY UCZENIA SIĘ:

Oznaczenie symboli:

POL – politologia

1 – studia I stopnia

A – profil ogólnoakademicki

W – efekty uczenia się w zakresie wiedzy

U – efekty uczenia się w zakresie umiejętności

K – efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych

01, 02... – numer kolejnych efektów uczenia się

Symbole efektów uczenia się dla kierunku	Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia na kierunku Politologia absolwent:	Odniesienie efektów uczenia się do:	
		uniwersalnych charakterystyk dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji (ustawa o ZSK)	charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–7 Polskiej Ramy Kwalifikacji (rozporządzenie MNiSW)
w zakresie WIEDZY:			
POL1A_W01	Posiada zaawansowaną wiedzę o państwie, władzy, polityce i administracji oraz prawie w zakresie polskim, europejskim i światowym. Dysponuje wiedzą na temat podejmowania decyzji oraz rozumie mechanizmy rządzenia. Zna i rozumie kierunki oraz procesy zmian struktur w obrębie instytucji politycznych. Zna zasady funkcjonowania systemu politycznego oraz innych organizacji i instytucji społeczno-politycznych.	P6U_W	P6S_WG
POL1A_W02	Posiada zaawansowaną wiedzę o demokracji, społeczeństwie obywatelskim i kulturze politycznej w wymiarze polskim, europejskim i światowym, zarówno z perspektywy historycznej, jak i współczesnej. Zna warunki i formy uczestnictwa w życiu społecznym na różnych jego poziomach.	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
POL1A_W03	Posiada zaawansowaną wiedzę na temat organizacji i struktury lokalnych wspólnot. Zna strukturę instytucji społecznych oraz rodzaje więzi społecznych z perspektywy historycznej i teraźniejszej.	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
POL1A_W04	Ma zaawansowaną wiedzę o strukturach politycznych, ekonomicznych, społecznych i kulturowych.	P6U_W	P6S_WG
POL1A_W05	Dysponuje zaawansowaną wiedzą z zakresu myśli politycznej oraz zna i rozumie różne koncepcje polityki.	P6U_W	P6S_WG

POL1A_W06	Ma zaawansowaną wiedzę na temat historycznych, ekonomicznych, społecznych i kulturowych uwarunkowań życia politycznego.	P6U_W	P6S_WK
POL1A_W07	Zna kierunki badań politologicznych oraz ich relacje z innymi kierunkami w obszarze nauk społecznych.	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
POL1A_W08	Posiada wiedzę na temat norm politycznych i prawnych, w tym zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego.	P6U_W	P6S_WK
POL1A_W09	Ma zaawansowaną wiedzę o tradycyjnych i nowoczesnych formach komunikacji, w tym dotyczącą roli mediów w społeczeństwie informacyjnym.	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
POL1A_W10	Zna zasady tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości, wykorzystując wiedzę z zakresu nauk o polityce i innych nauk społecznych.	P6U_W	P6S_WK
w zakresie UMIEJĘTNOŚCI:			
POL1A_U01	Potrafi analizować zachowania człowieka i grup społecznych w życiu publicznym. Potrafi wyjaśnić zasady oraz wartości demokratycznego państwa, a także społeczeństwa obywatelskiego. Umie określić dorobek kulturowy człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem kultury politycznej. Potrafi dostrzec i ocenić społeczne oczekiwania odnośnie ewolucji roli instytucji społeczno-politycznych oraz zagrożenia dla porządku społecznego, prawnego i politycznego. Posiada umiejętność prognozowania zjawisk politycznych oraz zagrożeń istniejącego porządku prawnego, społecznego i politycznego.	P6U_U	P6S_UW
POL1A_U02	Umie określić rolę państwa i polityki w życiu społeczeństwa. Potrafi wyjaśnić kompetencje poszczególnych instytucji państwowych. Umie analizować i wyjaśniać mechanizmy funkcjonowania wspólnot lokalnych i organizacji politycznych. Umie analizować i oceniać proces rządzenia i podejmowania decyzji oraz dostrzegać ich konsekwencje. Posługuje się konkretnymi normami i regułami.	P6U_U	P6S_UW
POL1A_U03	Potrafi wyjaśnić rolę struktur społecznych, ekonomicznych i kulturowych we współczesnym świecie. Dostrzega związki oraz relacje pomiędzy polityką a zjawiskami i procesami historycznymi, ekonomicznymi, społecznymi i kulturowymi.	P6U_U	P6S_UW
POL1A_U04	Umie wskazać założenia różnych koncepcji polityki oraz ocenić ich efektywność.	P6U_U	P6S_UW
POL1A_U05	Potrafi wykorzystać wskazania doktryn społeczno-politycznych do poznania i oceny rzeczywistości politycznej. Umie wskazać różnice pomiędzy nurtami w myśli politycznej i dostrzec ich obecność w rzeczywistości.	P6U_U	P6S_UW
POL1A_U06	Potrafi analizować i oceniać treści przekazu medialnego. Umie oceniać różne opinie i dyskutować o nich na forum publicznym. W komunikacji z otoczeniem używa specjalistycznej terminologii z zakresu politologii.	P6U_U	P6S_UK
POL1A_U07	Potrafi analizować zjawiska polityczne z wykorzystaniem odpowiednich metod i technik badawczych. Posiada potrzebę dalszego autorozwoju – doskonalenia, uzupełniania i poszerzania wiedzy. Jest przygotowany do kierowania zespołami ludzkimi i współdziałania z innymi osobami w celu rozwiązywania problemów i wykonywania zadań z zakresu politologii.	P6U_U	P6S_UW P6S_UO P6S_UU
POL1A_U08	Posiada umiejętności językowe w zakresie nauki o polityce, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.	P6U_U	P6S_UK
w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH:			
POL1A_K01	Ma świadomość zachowywania się w sposób profesjonalny i etyczny w pracy zawodowej i działalności publicznej oraz wymaga tego od innych.	P6U_K	P6S_KR

	Jest gotów do podejmowania aktywności politycznej, społecznej i zawodowej jako funkcjonariusz publiczny, lider polityczny i społeczny, szanując dorobek i tradycję wykonywanego zawodu.		
POL1A_K02	Jest przygotowany do podejmowania działań mających na celu budowanie i rozwijanie różnorodnych form aktywności społecznej i politycznej. Myśli i działa w sposób przedsiębiorczy. Jest otwarty na przyjmowanie nowych idei i pomysłów.	P6U_K	P6S_KO
POL1A_K03	Jest gotów do krytycznej oceny swej wiedzy i umiejętności, ciągłego doskonalenia się i rozwoju zawodowego oraz korzystania z opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów	P6U_K	P6S_KK
POL1A_K04	Szanuje odmienne punkty widzenia, determinowane różnym położeniem politycznym, kulturowym i społecznym.	P6U_K	P6S_KK

14. ZAJĘCIA WRAZ Z PRZYPISANYMI DO NICH PUNKTAMI ECTS, EFEKTAMI UCZENIA SIĘ I TREŚCIAMI PROGRAMOWYMI:

Przedmioty		Minimalna liczba punktów ECTS	Treści programowe	Odniesienie do efektów uczenia się na kierunku
PRZEDMIOTY KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO:				
1.	Język obcy	9	1. Treści leksykalne: Zagadnienia występujące w ogólnodostępnych i stosowanych na zajęciach podręcznikach na poziomie B2 (np. uniwersytet, przedmiot studiów, wykształcenia, praca, media, technologie, środowisko, zdrowie, żywienie, sport, czas wolny, edukacja, zakupy, podróżowanie, społeczeństwo, kultura, zjawiska społeczne). 2. Treści gramatyczne: Zgodne z sylabusem podręczników przewidzianych dla poziomu B2 dla danego języka i zgodne z wymaganiami Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy 3. Funkcje językowe: Zgodne z sylabusem podręczników dla poziomu B2 i pozwalające studentom na porozumiewanie się w języku obcym (np. branie czynnego udziału w dyskusjach, wyrażanie emocji oraz wyrażanie swoich opinii, argumentowanie i formułowanie swojego punktu widzenia w formie ustnej i pisemnej, dokonywanie prezentacji).	POL1A_W09 POL1A_U08 POL1A_K03
2.	Wychowanie fizyczne	0	Koszykówka. Piłka siatkowa. Piłka nożna. Piłka ręczna. Pływanie. Aktywność ruchowa adaptacyjna. Plenerowe formy aktywności ruchowej, rekreacyjne gry terenowe (bule, palant), turystyka kwalifikowana: rajd rowerowy, wycieczka po okolicy, spływ kajakowy, rejs żeglarski, Street-basket, atletyka terenowa, żeglarstwo, piłka siatkowa-plażowa, obozownictwo, gry i zabawy terenowe, atletyka terenowa, aerobik. Nordic walking. Fitness – aerobik. Fitness – ćwiczenia siłowe. Tenis stołowy. Ćwiczenia z elementami jogi, callanetics. Atletyka terenowa. Pilates. Gry rekreacyjne. Nauka i doskonalenie techniki popularnych gier i zabaw rekrea-	POL1A_U07

			cyjnych, jako sportów całego życia. Kształtowanie umiejętności ruchowych i wydolności fizycznej poprzez różne formy ruchu. Zabawy i gry ruchowe terenowe i w pomieszczeniach sportowych. Nauka zasad prowadzenia gier rekreacyjnych i umiejętności sędziowania. Narciarstwo. Żeglarstwo. Kolarstwo.	
3.	BHP	0	Zapoznanie z kartą przedmiotu/Podstawowe regulacje z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Przepisy i zasady BHP w uczelniach wyższych. Zadania Rektora i osób prowadzących zajęcia w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków kształcenia. Zasady bezpiecznego kształcenia w tym wykorzystywania sprzętu technicznego. Zasady ergonomii przy organizowaniu kształcenia w uczelni. Czynniki uciążliwe, szkodliwe i niebezpieczne związane z kształceniem. Wypadki związane z kształceniem – przyczyny i profilaktyka.	POL1A_W01 POL1A_U01 POL1A_K01
4.	Szkolenie biblioteczne	0	Podstawowe informacje o organizacji i funkcjonowaniu Biblioteki Uniwersyteckiej. Witryna internetowa BU jako podstawowe źródło informacji o Bibliotece i jej zasobach. Rodzaje i charakterystyka zbiorów bibliotecznych: tradycyjne, elektroniczne (e-źródła). Katalogi biblioteczne źródłem informacji o zbiorach. Zasady korzystania z różnego rodzaju zbiorów i usług BU ze szczególnym uwzględnieniem regulaminu udostępniania zbiorów, prawa autorskiego. Procedury biblioteczne związane z zapisem do BU. Praktyczne wyszukiwanie i zamawianie określonych publikacji w katalogu elektronicznym prowadzonym w systemie Aleph. Zwiedzanie gmachu biblioteki: zasady korzystania z literatury w strefach wolnego dostępu, praktyczne wyszukiwanie książek i czasopism w strefach wolnego dostępu; udostępnianie zbiorów w czytelnich, obsługa urządzeń samoobsługowych umożliwiających wypożyczenia i zwroty książek.	POL1A_W03 POL1A_U07 POL1A_K03
5.	Techniki informacyjno-komunikacyjne	1	Technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT) pojęcie, geneza ICT, czynniki wpływające na rozwój nowych technologii w obszarze technik informacyjno-komunikacyjnych. Wykorzystanie urządzeń telekomunikacyjnych i informatycznych oraz usług im towarzyszących, w szczególności e-learningu w procesie informacyjno-komunikacyjnym. Gromadzenie, przetwarzanie, udostępnianie informacji w formie elektronicznej z wykorzystaniem technik cyfrowych i wszelkich narzędzi komunikacji. Tworzenie i zastosowanie elektronicznych baz danych. RODO a techniki informacyjno-komunikacyjne Rola mediów społecznościowych w komunikacji. Podstawowe narzędzia MS Word. Przykłady stosowania zaawansowanych narzędzi, automatyczny spis treści, tabel, rycin, w tym korekcji pisowni, dzielenia wyrazów, style, formularze; Wykorzystanie arkusza kalkulacyjnego MS Excel do rozwiązywania zadań; Formatowanie komórek, sposoby ich wyświetlania. Arkusz kalkulacyjny jako narzędzie do rozwiązywania prostych problemów numerycznych; podstawowe funkcje matematyczne, logiczne i statystyczne funkcje logiczne. Makra w arkuszu kalkulacyjnym; Współpraca edytora tekstu i arkusza kalkulacyjnego, export i import	POL1A_W09 POL1A_U07 POL1A_K01

			danych. Tworzenie i edycja wykresów. Typy wykresów i ich opcje. Wykorzystanie programu do prostych obliczeń statystycznych i prezentowanie danych w postaci tabel i wykresów. Bazy danych: podstawowe formy organizacji informacji w bazach danych; Raport i wykresy- tabela przestawna. Sortowanie zaawansowane, filtrowanie danych. Łączenie baz i przygotowanie do analizy. Formy reprezentowania i przetwarzania informacji przez człowieka i komputer. Tworzenie prezentacji multimedialnych. Sieć internetowa, dostępne przeglądarki, wyszukiwanie informacji, przetwarzanie pozyskanych informacji, komunikatory internetowe, Zasady wykorzystania e-learningu w komunikacji.	
6.	Pierwsza pomoc	0	Nagłe zatrzymanie krążenia: zasady oceny podstawowych funkcji życiowych, BLS + AED. Opieki nad poszkodowanym nieprzytomnym. Udzielanie pierwszej pomocy przedszpitalnej w wybranych stanach zagrożenia życia (zadławienia, zatrucia, oparzenia, udar cieplny, porażenie prądem, urazy, krwawienia, krwotoki, udar, zawał). Zaopatrywanie obrażeń poszczególnych okolic ciała (jama brzuszna, klatka piersiowa, głowa, kręgosłup, miednica, kończyny).	POL1A_W01 POL1A_U01 POL1A_K01
7.	Ochrona własności przemysłowej i prawa autorskiego	1	Pojęcie utworu, prawa autorskie osobiste i majątkowe. Dozwolony użytek. Prawa pokrewne. Wynalazek, wynalazek biotechnologiczny oraz patent. Znaki towarowe oraz prawa ochronne na znaki towarowe. Wzory przemysłowe, wzory użytkowe.	POL1A_W08 POL1A_U07 POL1A_K03
8.	Przedsiębiorczość	1	Pojęcie przedsiębiorczości. Człowiek przedsiębiorczy. Ocena kompetencji przedsiębiorczych. Uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości. Szanse i pomysły na rozwój działalności gospodarczej. Innowacyjność a przedsiębiorczość. Tworzenie modelu biznesowego. Planowanie biznesowe. Tworzenie biznesplanu. Zarządzanie nowym przedsiębiorstwem. Rozwój działalności. Przedsiębiorczość akademicka.	POL1A_W01 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_W08 POL1A_W10 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_U06 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K04
Przedmiot w zakresie wsparcia studentów w procesie uczenia się (jeden do wyboru)				
1.	Metody wspomagania uczenia się	2	Organizacja procesu nauki. Zarządzanie czasem a skuteczność procesu uczenia się. Style uczenia się. Metody, techniki wspomagania uczenia się. Selekcja i dobór źródeł. Techniki pamięciowe w procesie nauki. Mnemotechniki. Inne narzędzia w procesie uczenia się (graficzne notatki, słowa kluczowe, mapy myśli). Współpraca i komunikacja w grupie. Umiejętność tworzenia argumentacji i wyrażania własnych opinii. Motywacja w procesie uczenia się. Projektowanie ścieżki własnego rozwoju. Narzędzia audiowizualne w procesie uczenia się.	POL1A_W09 POL1A_U06 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K04
2.	Psychologia rozwoju osobistego		Psychologia pozytywna, psychologia zdrowia i psychologia rozwoju osobistego w świetle teorii. Psychologiczne teorie stresu – proaktywne sposoby radzenia sobie	POL1A_W09 POL1A_U06

			ze stresem. Filozofia asertywności. Podstawy teoretyczne komunikacji interpersonalnej oraz psychologii grupy. Teorie odporności psychicznej. Psychologia zmiany. Teoretyczny model zmiany. Filozofia asertywności – rola w rozwoju osobistym oraz funkcjonowaniu w społeczeństwie. Konstruktywna komunikacja interpersonalna jako wyraz dojrzałości psychicznej oraz narzędzie rozwoju osobistego w relacjach społecznych, współpracy w grupie. Psychologia grupy (fazy procesu grupowego). Praca w zespole, role grupowe, więzi społeczne. Odporność psychiczna jako podstawa budowania dobrostanu psychicznego oraz efektywność i konsekwencja w osiąganiu celów osobistych i społecznych. Sposoby wzmacniania odporności psychicznej.	POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K04
Przedmioty z dziedziny nauk humanistycznych i społecznych				
1.	Filozofia	3	Funkcja i przedmiot badań filozofii. Struktura filozofii. Filozofia a nauki szczegółowe. Filozofia a religia. Filozofia a światopogląd. Najważniejsze problemy filozofii starożytnej. Filozofia a teologia średniowiecza. Renesansowy antropocentryzm. Nowożytny racjonalizm. Filozofia Oświecenia. Filozofia XIX w. Rola filozofii we współczesnym świecie. Nurt przyrodniczy w starożytnej filozofii greckiej. Nurt humanistyczny w starożytnej filozofii greckiej. Idealizm obiektywny Platona. Filozofia Arystotelesa. Św. Augustyn z Hippony. Św. Tomasz z Akwinu. Empiryzm metodologiczny Franciszka Bacona. Filozofia Kartezjusza. Subiektywny empiryzm Georga Berkeley'a i Davida Hume'a. Filozofia francuskiego Oświecenia. Idealizm transcendentálny Immanuela Kanta. Idealizm ontologiczny Georga Wilhelma Friedricha Hegla. Filozofia pozytywistyczna (August Comte). Egzystencjalizm Sørensa Kierkegaarda. Filozofia marksistowska (Karol Marks, Fryderyk Engels). Filozofia Fryderyka Nietzsche (krytyka religii i moralności, przewartościowanie wszystkich wartości, koncepcja nadczłowieka). Filozofia Zygmunta Freuda. Filozofia New Age. Ekofilozofia.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W05 POL1A_W06 POL1A_U01 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_U05 POL1A_K01 POL1A_K02
2.	Wstęp do antropologii	3	Podstawowe pojęcia antropologii. Metodologia i praktyka badawcza antropologii. Tradycje badań antropologicznych. Znaczenie antropologii. Antropogeneza i natura gatunkowa człowieka. Różne strategie adaptacyjne człowieka. Antropologiczna koncepcja rozwoju światopoglądowego ludzkości A. Wiercińskiego. Rozumienie i badanie kultury. Systemowe ujęcie kultury (potrzeby ludzkie a podział aktywności kulturowych, czynniki ewolucji kulturowej). Antropologia i kultura systemowego paradygmatu poznawczego (geneza oraz kompleks konstytuujący New Age). Antropologiczne podejście do współczesnych problemów społeczno-kulturowych. Problem tożsamości jednostkowej i zbiorowej. Problematyka tożsamości kultury europejskiej oraz jej materialnych i symbolicznych źródeł. Antropologia polityczna. Specyfika i znaczenie myślenia antropologicznego. Antropologia ogólna a koncepcje natury ludzkiej. Socjobiologiczne podejście do natury ludzkiej i jego ograniczenia. Teoria ideologicznej regulacji życia społecznego. Istota funkcjonowania Ideologicznego Podsystemu Sterującego A. Wiercińskiego. Główne paradygmaty poznawcze animizmu, mechanizmu, systemizmu. Główne etapy rozwoju światopoglądowego	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_K03 POL1A_K04

			ludzkości (magiczno-religijny, filozoficzny, naukowy). Kultyury plemienne. Szamanizm (klasyfikacja kultur plemiennych, plemienna struktura władzy, procesy akulturacyjne i zanikanie społeczności plemiennych, sztuka naskalna). Początki miast i współczesne procesy urbanizacyjne. Proces globalizacji i jego wyzwania wobec człowieka (globalizacja, antyglobalizacja, alterglobalizacja).	
3.	Historia polityczna Polski do XIX wieku	4	Podstawowe definicje: okres staropolski, I RP. Historia polityczna Polski X–XII w. Okres rozbitcia dzielnicowego i zjednoczenie ziem polskich. Polska w dobie Jagiellonów. Polska w XVI–XVIII w. Władcy i przywódcy polityczni okresu staropolskiego. Demokracja szlachecka i podstawy jej funkcjonowania. Upamiętnianie wydarzeń historycznych odnoszących się do okresu staropolskiego. Święto Narodowe Trzeciego Maja. Uroczystości upamiętniające zwycięstwa oręża polskiego: Grunwald, Wiedeń.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_W06 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U07 POL1A_K03 POL1A_K04
PRZEDMIOTY PODSTAWOWE/KIERUNKOWE:				
1.	Nauka o państwie i polityce	5	Władza, państwo i polityka: władza polityczna, system polityczny, państwo i prawo. Źródła i funkcje władzy. Legitymizacja władzy, państwa i prawa. Koncepcje genezy państwa. Państwo współczesne. Funkcje i zadania państwa. Klasyfikacja państw. Ustrój polityczny państwa współczesnego — system polityczny społeczeństwa: aparat władzy, „ciała pośredniczące” (partie i grupy interesu). Polityka jako: sztuka rządzenia, sprawa publiczna, kompromis i konsensus, władza. Podstawowe funkcje państwa i władzy. Geneza i ewolucja instytucji państwa – koncepcje: teistyczna, umowy społecznej, podboju, na drodze rozpadu wspólnot ludzkich i inne. Współczesne teorie państwa. Powstanie państwa w doktrynie prawa międzynarodowego. Typy i formy państw. Cechy państwa. Terytorium i granice państwa. Podział i jednolitość władzy w państwie. Zasada trójpodziału władz. Organizacja władzy państwowej. Pojęcie organu państwowego. Podział i rodzaje organów państwowych. Istota systemu politycznego. Systemy parlamentarne. Pojęcie partii politycznej. Funkcje i role partii politycznych. Typy partii politycznych. Pojęcie systemu partyjnego. Rodzaje systemów partyjnych.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W06 POL1A_W08 POL1A_U02 POL1A_U04 POL1A_K02 POL1A_K04
2.	Najnowsza historia polityczna świata	5	Rozpad systemu wiedeńskiego w początkach XX w. Kreacja nowego ładu politycznego po zakończeniu pierwszej wojny światowej. Nowe państwa w przestrzeni środkowoeuropejskiej. Bloki i sojusze w Europie w przededniu II wojny światowej. Załamanie się systemu wersalskiego. Kreowanie nowego ładu politycznego po zakończeniu drugiej wojny światowej. Rozprzestrzenianie się wpływów światowego komunizmu. Przywództwo Stanów Zjednoczonych w gronie państw Zachodu. Konferencje w Jałcie i Poczdamie. Koniec II wojny światowej. Polityka względem Niemiec. Tworzenie nowego ładu międzynarodowego. Powstanie	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_W06 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03

			Organizacji Narodów Zjednoczonych. Dwubiegunowość polityczna świata po 1945 r. Powstanie i rozwój RFN i NRD. Utworzenie i rozwój Paktu Północnoatlantyckiego. Powstanie i rozwiązanie Układu Warszawskiego. Plan Marshalla. Wyścig kosmiczny pomiędzy USA a ZSRR. Historia wybranych państw w XX w. Konflikty i kryzysy izraelsko-arabskie.	POL1A_U06 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K03 POL1A_K04
3	Geografia polityczna	5	Poziomy i elementy organizacji przestrzennej. Właściwości terytoriów państwowych. Składniki terytoriów państwowych. Obszary międzynarodowe i umiędzynarodawiane. Terytoria zależne. Centra a regiony. Regiony autonomiczne i ekstraterytorialne. Przestrzeń absolutna i relatywna. Historyczne doświadczenia przestrzeni a tożsamość terytorialna. Geopolityka – rys historyczny. Geopolityka polska – zarys problemu. Współczesna mapa polityczna świata. Analiza wszystkich kontynentów pod kątem czynników wpływających na geopolitykę i zależności.	POL1A_W01 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_W06 POL1A_U01 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K04
4.	Demokracja – teoria i praktyka	4	Pojęcie demokracji. Demolatria – „kult” demokracji. Wady demokracji. Demokracja a tyrania większości – los Sokratesa. Demokracja a teoria degeneracji ustrojów politycznych Platona. Definicje i kryteria demokracji. Ewolucja demokracji liberalnej. Demokracja w XX w. Demokracja w dobie globalizacji. Wartości demokratyczne jako element kształtujący tożsamość europejską. Modele współczesnej demokracji. Partie polityczne w systemie demokratycznym. Perspektywy rozwoju demokracji. Przyszłość społeczeństwa obywatelskiego. Instytucja referendum a demokracja. Historia idei demokratycznej. Demokracja ateńska. Demokracja a system wiecowy i początki parlamentaryzmu europejskiego. Demokracja szlachecka. Współczesne mierzenie poziomu demokracji. Indeksy demokracji i ich współczynniki. Poziom demokracji w poszczególnych państwach.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W06 POL1A_W08 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U05 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K03
5.	Cywilizacja europejska	3	Przegląd definicji cywilizacji. Wybrane klasyfikacje cywilizacji. Cywilizacja w świetle myśli wybranych badaczy. Geneza Europy. Pochodzenie nazwy „Europa”. Pierwsi mieszkańcy Europy (siedem mitochondrialnych matek ludności zamieszkującej Europę). Antyczna geneza cywilizacji i kultury europejskiej – cywilizacja minojska. Źródła oraz konstytutywne elementy tożsamości cywilizacji europejskiej (grecka filozofia, rzymski system prawa, religijność judeochrześcijańska, kultura plemion barbarzyńskich, Oświecenie). Proces transformacji cywilizacji europejskiej (sekularyzacja przestrzeni kulturowej, islamizacja). Główne wyznaczniki i podstawowe wartości świadomości europejskiej. Materialne i symboliczne źródła tożsamości europejskiej. Cechy konstytutywne tożsamości europejskiej. Ewolucja tożsamości cywilizacji europejskiej. Laicyzacja europejskiej przestrzeni symbolicznej. Perspektywy rozwoju i zagrożenia stojące przed cywilizacją europejską.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W04 POL1A_W06 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K04
6.	Historia polityczna Polski XX wieku	5	Odrodzenie się polskiej myśli politycznej na początku XX w. Rozwój polskich ugrupowań politycznych na wybranych przykładach. Walka o granice państwa polskiego. Ojcowie polskiej niepodległości ze szczególnym uwzględnieniem wybranych liderów	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03

			politycznych. Instytucja głowy państwa. Prezydenci i premierzy Polski. Odrodzenie parlamentaryzmu w Polsce. Konstytucjonalizm polski. Autorytaryzm polski. Wybrane zagadnienia dotyczące Polski w okresie II wojny światowej. Sprawa polska podczas konferencji w Jałcie i Poczdamie. Polska w latach 1944–1989 na wybranych przykładach. System partyjny po II wojnie światowej. Polska na drodze demokratyzacji procesów politycznych po 1989 r. Wybrani liderzy polityczni po 1989 r. Odbiór i upamiętnianie osób i wydarzeń z historii XX w.	POL1A_W04 POL1A_W06 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_U05 POL1A_U06 POL1A_K02 POL1A_K03 POL1A_K04
7.	System polityczny RP	5	System polityczny – analiza pojęcia. Istota i pojęcie Konstytucji. Systematyka i ogólna charakterystyka Konstytucji RP z 1997 r. Zasady ustroju państwowego Rzeczypospolitej Polskiej. Konstytucyjny status jednostki. Konstytucyjny system źródeł prawa. System organów państwowych. Organy władzy ustawodawczej.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U05 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K03 POL1A_K04
8.	Stosunki międzynarodowe	5	Geneza, ewolucja, podstawy prawne, struktura oraz mechanizmy funkcjonowania stosunków międzynarodowych. Organizacje międzynarodowe jako uczestnicy stosunków międzynarodowych. Koniec świata dwubiegunowego w warunkach amerykańskiego unilateralizmu. Główne wyznaczniki mocarstwa globalnego. Znaczenie współpracy transatlantyckiej. Znaczenie i rola zjednoczonych Niemiec w Europie i w sojuszu transatlantyckim. Główne kierunki polityki zagranicznej Niemiec i Polski. Stosunki polsko-niemieckie. Procesy integracyjne i dezintegracyjne we współczesnym świecie. Globalizacja, internacjonalizacja i transnacionalizacja w gospodarce światowej, siły motoryczne procesów globalizacji, zjawisko triadyzacji, procesy regionalizacji jako swoista reakcja na globalizację. Współzależność polityki i gospodarki. Korporacje transnarodowe i rola międzynarodowych organizacji gospodarczych w warunkach globalizacji. Międzynarodowe systemy walutowe. Rola i znaczenie Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Przegląd klasycznych teorii handlu międzynarodowego, wzrost jego znaczenia w gospodarce światowej, jakościowe i ilościowe aspekty ewolucji handlu światowego po II wojnie światowej, zasady obowiązujące w handlu światowym i jego główne instrumenty (GATT, WTO). Bilans płatniczy państwa. Region Azji-Pacyfiku w gospodarce i polityce światowej. Znaczenie strategiczne Chin. W kręgu problemów demograficznych i surowcowych gospodarki światowej. Zagrożenia dla środowiska naturalnego. Problemy z żywnością.	POL1A_W01 POL1A_W04 POL1A_W06 POL1A_U03 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K03 POL1A_K04

			cią i wodą. Modele bezpieczeństwa międzynarodowego, w kręgu euroatlantyckiego bezpieczeństwa (NATO, OBWE), regionalne systemy bezpieczeństwa. Zjawisko terroryzmu międzynarodowego oraz formy i metody jego zwalczania. Wpływ czynników religijnych na międzynarodowe stosunki polityczne. Przenikanie się kultur i religii u progu XXI w. Znaczenie międzynarodowych relacji kulturalnych we współczesnym świecie. Konflikty i spory międzynarodowe. Wybrane problemy globalne współczesnego świata. Turcja na drodze do mocarstwa regionalnego.	
9.	Administracja publiczna	5	Istota i znaczenie administracji publicznej. Początki administracji i zarys historii administracji. Historia podziałów administracyjnych w Polsce. Najważniejsze przepisy regulujące funkcjonowanie administracji publicznej, samorządu terytorialnego i kontroli administracji publicznej w Polsce. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. Centralna administracja rządowa. Terenowa administracja rządowa. Administracja zespolona i niezespolona. Struktura organizacyjna samorządu terytorialnego. Zależności pomiędzy wszystkimi rodzajami administracji publicznej. Kontrola administracji. Służba cywilna w Polsce. Wynagrodzenie pracowników administracji i samorządu terytorialnego.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W04 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_K01 POL1A_K02
10.	Współczesne systemy polityczne	5	Pojęcie systemu politycznego i jego elementy. Typologie systemów politycznych. System polityczny a reżim polityczny. Pojęcie reżimu politycznego. Typologie reżimów politycznych. Podstawy prawne współczesnych systemów politycznych. System źródeł prawa ustrojowego. Konstytucja i jej cechy. Suwerenność państwa a suwerenność narodu. Systemy partyjne i oddziaływanie grup nacisku. Miejsce partii, grup interesów i ruchów społecznych w systemie politycznym. Formy demokracji bezpośredniej i ich zastosowanie we współczesnych systemach ustrojowych. Pojęcie demokracji pośredniej. Systemy wyborcze i ich typologia. Struktura i funkcje parlamentu. Jednolitość i podział władzy. Forma państwa. Forma rządu (systemy: parlamentarno-gabinetowy; prezydencki; quasi-prezydencki; kanclerski, rządów zgromadzenia). Charakterystyka władzy sądowniczej. Organy ochrony prawa: prokuratura, ombudsmeni, ciała regulacyjne. Analiza i porównanie wybranych systemów politycznych.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W04 POL1A_W05 POL1A_W09 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U06 POL1A_K01 POL1A_K04
11.	Polityka kulturalna i historyczna	5	Zarządzanie polityką kulturalną i historyczną na wybranych przykładach. Podmioty kreujące i prowadzące politykę kulturalną i historyczną w wymiarze międzynarodowym, krajowym i lokalnym. UNESCO i lista światowego dziedzictwa UNESCO. Najważniejsze inicjatywy kulturalne Unii Europejskiej i Rady Europy. Dyplomacja kulturalna – polskie i zagraniczne instytuty narodowe. Spory kulturalne i historyczne pomiędzy państwami i próby ich rozwiązywania. Film i muzyka w międzynarodowych stosunkach kulturalnych i popularyzacji dziedzictwa narodowego. Oscary. Polityka historyczna Unii Europejskiej. Polityka historyczna wybranych państw. Edukacja historyczna na wybranych przykładach. Wybrane okresy i wydarzenia z historii Polski w polskiej i międzynarodowej pamięci historycznej. Polscy i zagraniczni popularyzatorzy historii Polski na arenie międzynarodowej. Polityka historyczna polskich partii parlamentarnych.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_U05 POL1A_U06 POL1A_U07 POL1A_K02 POL1A_K04

12.	Myśl polityczna	5	Rozwój światopoglądowy ludzkości. Liberalizm klasyczny. Konserwatyzm. Karol Marks i jego koncepcja człowieka, społeczeństwa i państwa. Oblicza ideologii totalitarnych. Nauka społeczna kościoła katolickiego. Neoliberalizm. Libertarianizm. Komunitaryzm. Oblicza socjalizmu Socjaldemokracja wczoraj i dziś. Irracjonalizm i teorie społeczeństwa masowego Ideologie społeczeństwa postprzemysłowego. Ekologizm i projekt ustrojowy New Age. Perspektywy dalszego rozwoju ideologicznego. Geneza i rozwój polskich partii politycznych. Polska myśl polityczna w okresie staropolskim. Polska myśl polityczna w okresie zaborów. Polska myśl polityczna w okresie międzywojennym. Polska myśl polityczna w czasie drugiej wojny światowej i w pierwszych latach powojennych (do 1949 r.). Polska myśl polityczna w okresie transformacji ustrojowej po 1989 r.	POL1A_W05 POL1A_W06 POL1A_W07 POL1A_W08 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_U05 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K03 POL1A_K04
13.	Partie polityczne i systemy partyjne	5	System tworzenia partii i podstawy prawne ich funkcjonowania. Instytucjonalizacja partii politycznych. Finansowanie partii politycznych. Istota systemu partyjnego. Pojęcie, typologia i klasyfikacje systemów partyjnych. Systemy partyjne a systemy polityczne. Uwarunkowania rozwoju systemu partyjnego. Polskie partie i ugrupowania parlamentarne: charakterystyka partii politycznych, wybory parlamentarne, opozycja parlamentarna w Sejmie RP, lewica – prawica, rządzenie koalicyjne. Systemy liczenia głosów. Systemy partyjne wybranych państw. Partie agrarne, liberalne, konserwatywne, socjaldemokratyczne, chadeckie, zielonych w państwach europejskich. Europejskie rodziny partii politycznych, frakcje w Parlamencie Europejskim, reprezentacja polskich ugrupowań politycznych w Parlamencie Europejskim.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_W06 POL1A_W08 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_K01 POL1A_K02
14.	Metodologia badań politologicznych	4	Politologia jako nauka. Etapy procesu badawczego. Problematyka i metody badań. Klasyfikacja i szczegółowe omówienie wybranych metod technik i narzędzi badawczych. Podejście do badań. Konstrukcja narzędzia badawczego. Ustalenie wyników (weryfikacja założeń badawczych) oraz formułowanie wniosków. Struktura pracy i prawidłowe konstruowanie poszczególnych jej elementów. Zasady zamieszczania w pracy tabel i materiałów ikonograficznych oraz zapisu cytatów w tekście. Wykaz stosowanych skrótów. Podstawowe bazy danych. Rodzaje przypisów. Zasady zapisu poszczególnych pozycji w przypisach i bibliografii.	POL1A_W07 POL1A_W08 POL1A_U06 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K03 POL1A_K04
15.	Polityka społeczno-gospodarcza	3	Zakres, uwarunkowania, cele i narzędzia polityki społeczno-gospodarczej. Sektory, podmioty, modele, mierniki i wskaźniki polityki społecznej. Współczesne systemy społeczno-gospodarcze. Rola współczesnego państwa w życiu społeczno-gospodarczym. Polityka rozwoju społeczno-gospodarczego. Polityka rynku pracy. Zabezpieczenie społeczne. Ubóstwo i metody jego przezwyciężania. Polityka fiskalna. Dobra publiczne. Polityka pieniężna. Polityka makroostrożnościowa. Polityka wymiany handlowej. Początki i rozwój polityki społecznej. Rola rolnictwa i obszarów wiejskich w rozwoju gospodarczym i społecznym. Międzynarodowe organizacje do spraw żywienia i rolnictwa oraz inne wybrane organizacje	POL1A_W01 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_W05 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_K01

			z zakresu globalnej polityki społeczno-gospodarczej. Rozwój i podstawy prawne polityki społecznej i gospodarczej w Polsce. Zarządzanie polityką społeczną, rolną i energetyczną. Resorty społeczne, rolne i energetyczne i oraz ministrowie do spraw społecznych, rolnictwa i energetyki. Polityka mieszkaniowa w Polsce jako element polityki rodzinnej, demograficznej i społecznej. Podstawowe dane statystyczne dotyczące polityki społeczno-gospodarczej. Polityka społeczno-gospodarcza w myśli polskich partii parlamentarnych.	POL1A_K02
16.	Marketing polityczny	5	Pojęcie i koncepcje marketingu politycznego. Model 4P w polityce. Rynek, segmentacja, strategię działania na rynkach wyborczych. Kampania – jej modernizacja i ujęcie modelowe. Zachowania wyborcze obywateli. Wizerunek polityka – proces zarządzania wizerunkiem. Komunikacja wyborcza – reklama, PR w polityce. Kampanie negatywne jako stały element wyborczych zmagani. Polityczna reklama negatywna/pozytywna. Medialny wizerunek kobiety/mężczyzny kandydującego w Polsce, w Europie i na świecie. Kampania prowadzona przez partie polityczne – budowanie strategii, planowanie kampanii, jej przebieg, organizacja zespołu – biuro wyborcze. Kreacja bohatera politycznego. Wizerunek polityczny: analiza przypadków. Wytyczanie okręgów wyborczych, autoprezentacja. Polskie kampanie wyborcze: analiza przypadków np. strategię wyborcze. Analiza pogłębiona wybranych kampanii wyborczych (case study).	POL1A_W02 POL1A_W06 POL1A_W09 POL1A_U02 POL1A_U06 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K04
17.	Integracja europejska	4	Pojęcie i istota międzynarodowej integracji gospodarczej. Najważniejsze ugrupowania integracyjne w gospodarce światowej. Geneza i rozwój europejskich procesów integracyjnych. Unia gospodarcza i walutowa. Wspólnotowa polityka społeczna i polityka strukturalna UE. Tworzenie Unii Politycznej. Kierunki reform instytucjonalnych Unii Europejskiej. Główne zasady funkcjonowania Unii Europejskiej. Polska na drodze do członkostwa w Unii Europejskiej. Polska w Unii Europejskiej. Perspektywy integracji europejskiej. Międzynarodowe procesy integracyjne. Spór o kształt zjednoczonej Europy. Współpraca państw UE w dziedzinie kultury. Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa. Współpraca w dziedzinie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych.	POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_W05 POL1A_W06 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_K01 POL1A_K02
18.	Międzynarodowe stosunki gospodarcze	5	Gospodarka światowa i międzynarodowe stosunki gospodarcze. Procesy integracji i globalizacji w międzynarodowych stosunkach gospodarczych. Podstawy funkcjonowania rynków międzynarodowych. Ewolucja międzynarodowego podziału pracy. Teorie handlu międzynarodowego. Polityka handlowa. Usługi w wymianie międzynarodowej. Międzynarodowa migracja siły roboczej. Międzynarodowy transfer wiedzy naukowo-technicznej. Międzynarodowe obroty czynnikami wytwórczymi. Zadłużenie zagraniczne. Polityka kursowa. Międzynarodowe organizacje gospodarcze. Rewolucje przemysłowe i przełomy rozwoju gospodarczego. Rozwój form organizacji pracy i stosunków społeczno-gospodarczych. Wpływ wynalazków, demografii i poszerzającej się przestrzeni życiowej na rozwój gospodarczy. Rozwój infrastruktury i środków transportu. Kryzysy gospodarcze. Historyczne formy organizacji międzynarodowych stosunków gospodarczych. Potencjał i rozwój gospodarczy wybranych państw i regionów.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_K01 POL1A_K02

PRZEDMIOTY DO WYBORU:				
Grupa przedmiotów z zakresu: polityka regionalna i samorząd terytorialny				
1.	Ustrój samorządu terytorialnego	5	Charakterystyka przedmiotu. Rozwój podziałów terytorialnych w Polsce. Tradycje funkcjonowania organów samorządu terytorialnego. Podstawy prawne funkcjonowania samorządu terytorialnego. Organy władzy wykonawczej i ustawodawczej jednostek samorządu terytorialnego. Zadania własne samorządu terytorialnego. Funkcjonowanie i organizacja jednostek pomocniczych samorządu terytorialnego.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_W08 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K03
2.	Finanse jednostek samorządu terytorialnego	2	Pojęcie i funkcje finansów publicznych. Zasady funkcjonowania i elementy systemu finansów publicznych. Struktura systemu finansów publicznych. Pojęcie i usytuowanie budżetu w systemie. Przesłanki wyodrębniania finansów samorządu terytorialnego. Rola budżetu w systemie finansów regionalnych i lokalnych. Publiczne fundusze celowe. Finanse ubezpieczeń społecznych. Funkcje i zasady tworzenia budżetów władz publicznych. Zasady opracowywania budżetu państwa. Charakterystyka budżetu samorządowego. Zarys dochodów publicznych. Pojęcie i rodzaje podatków. Zasady konstrukcji podatków. Podatki centralne i lokalne. Polityka podatkowa. Charakterystyka opłat. Wpływ podatków na oszczędności i inwestycje. Charakterystyka wydatków publicznych. Istota wydatków. Problemy i metody racjonalizacji wydatków. Zarys zarządzania długiem publicznym. Istota długu publicznego. Instrumenty zaciągania długu publicznego. Nadzór i kontrola finansów jednostek samorządu terytorialnego.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_W08 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K04
3.	Polityka regionalna III RP	2	Pojęcie i rodzaje regionów. Regionalizm w Europie i w Polsce. Ustrój samorządu województwa. Pojęcie rozwoju regionalnego. Samorząd województwa jako podmiot rozwoju regionalnego. Ewolucja systemu polityki regionalnej w Polsce. Istota i rodzaje polityki regionalnej. Podział zadań i kompetencji dotyczących rozwoju regionalnego między państwo a region. Rola wojewody w zakresie rozwoju regionalnego. Polityka regionalna Unii Europejskiej a rozwój regionalny Polski. Zrównoważona polityka rozwoju regionalnego. Spójność społeczna jako cel polityki zrównoważonego rozwoju. Zróżnicowanie polityk rozwojowych współfinansowanych za pomocą regionalnych programów operacyjnych. Analiza potencjału konkurencyjnego polskich regionów. Europejska Karta Samorządu Regionalnego. Elity polityczne w polskich regionach. Wdrażanie governance do polskiego samorządu terytorialnego. Analiza strategii rozwoju regionalnego oraz programów wojewódzkich (w tym regionalnych programów operacyjnych) wybranych województw. Identyfikacja podstawowych błędów w tworzeniu aktów strate-	POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_W05 POL1A_W06 POL1A_W07 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K03

			gicznych. Kontrakt wojewódzki. Finansowanie rozwoju regionalnego. Praktyka współpracy JST w kreowaniu i realizowaniu polityki regionalnej – wybrane przykłady. Symulacja kreowania polityki regionalnej.	
4.	Strategie rozwoju regionów	5	Podstawy prawne tworzenia strategii rozwoju lokalnego. Zadania JST. Źródła finansowania samorządu terytorialnego. Strategia – istota, typy i znaczenie w zarządzaniu rozwojem lokalnym. Organizacja procesu budowy strategii rozwoju regionu. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego. Wyzwania polityki regionalnej a perspektywiczna wizja rozwoju Polski. Zadania JST w przyszłości. Etapy procesu formułowania strategii regionalnych. Metody analizy strategicznej (analiza SWOT itp.). Projekty rewitalizacji miast i ich finansowanie. Projekty ochrony środowiska i ich źródła finansowania.	POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_W06 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K04
5.	Absorpcja środków UE w regionie świętokrzyskim	2	Zasady gospodarki budżetowej UE. Klasyfikacja funduszy europejskich. Fundusze strukturalne, Fundusz Spójności. Założenia unijnej polityki regionalnej i polityki spójności. Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne oraz krajowe i regionalne programy operacyjne. Uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne absorpcji środków unijnych przez JST. Rola funduszy UE w stymulowaniu rozwoju obszarów wiejskich i miast. Wykorzystanie środków unijnych dla wsparcia procesu zrównoważonego rozwoju. Znaczenie środków unijnych dla wzrostu konkurencyjności i innowacyjności regionów. Samorząd terytorialny jako beneficjent środków europejskich. Przykłady dobrych praktyk w zakresie wdrażania projektów dofinansowanych z funduszy UE. Czynniki decydujące o możliwościach absorpcji funduszy UE. Wykorzystanie funduszy UE w kształtowaniu rynku pracy. Wykorzystanie środków europejskich na działania w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego. Ocena wykorzystania środków z funduszy UE na podstawie analizy wybranych projektów unijnych.	POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W06 POL1A_W08 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K03 POL1A_K04
6.	Współpraca międzynarodowa JST	2	Istota samorządu terytorialnego. Znaczenie i zadania jednostek samorządu terytorialnego. Istota dyplomacji publicznej (tradycyjna dyplomacja publiczna i nowa dyplomacja publiczna, paradyplomacja). Typy i narzędzia dyplomacji publicznej (dyplomacja kulturowa, sportowa, turystyczna, kulinarna). Koncepcja miękkiej siły (ang. soft power). Podstawy prawne i zakres współpracy międzynarodowej jednostek samorządu terytorialnego. Przykłady współpracy międzynarodowej JST. Współpraca przygraniczna. Korzyści ze współpracy międzynarodowej JST. Obawy dotyczące współpracy międzynarodowej JST.	POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_W05 POL1A_W06 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K04
7.	Nierówności międzyregionalne i lokalne w Polsce	5	Historyczne różnice w rozwoju regionalnym. Podział administracyjny a wpływ na rozwój regionalny. Nierówności wynikające z różnych potencjałów pod względem struktury zatrudnienia (rynek pracy), zagospodarowania przestrzennego	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03

			(infrastruktura), konkurencyjności i innowacji gospodarki, integracji społecznej (jakość i warunki życia, edukacja), dostępu do ochrony zdrowia, mobilności, inżynierii środowiska. Urbanizacja i towarzyszące jej zmiany demograficzne w ujęciu terytorialnym. Możliwości inwestycyjne a rozwój międzyregionalny i lokalny – zagrożenia i wyzwania. Dostępność a nierówności w rozwoju regionów. Analiza danych potencjału woj. świętokrzyskiego na tle innych regionów i państwa – poszukiwanie przyczyn i remedium. Obszary realizacji zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT) a próby wyrównania nierówności międzyregionalnych.	POL1A_W06 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_U05 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K03 POL1A_K04
8.	Zrównoważony rozwój na poziomie lokalnym	2	Koncepcja rozwoju trwałego i zrównoważonego, terminologia, zasady. Idea zrównoważonego rozwoju, próby jej wdrażania na poziomie lokalnym. Podstawowe założenia i istota zrównoważonego rozwoju. Związki gospodarki, społeczeństwa i środowiska. Przykładowe instrumenty służące realizacji zasady zrównoważonego rozwoju. Przyczyny poszukiwań nowych zasad rozwoju gospodarczego i zmian paradygmatu ekonomii. Adaptacja do zmian klimatu a mitygacja – wyzwania i działania.	POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K04
9.	Polityka regionalna UE	5	Prawne podstawy polityki regionalnej w UE i Polsce. Geneza i ewolucja polityki regionalnej EWG/UE. Regionalizacja a globalizacja. Pojęcie i typologia regionów. Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS). Unijne typologie terytorialne (TERCET). Zasady Systemu Kodowania Jednostek Terytorialnych i Statystycznych (KTS). Polityka inter i intraregionalna. Instytucjonalne podstawy kształtowania się polityki regionalnej Unii Europejskiej. Priorytety polityki spójności. Cele i zasady polityki regionalnej Unii Europejskiej. Finansowanie polityki regionalnej Unii Europejskiej. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. Rozwój regionalny i lokalny: czynniki i bariery rozwoju. Polski model polityki regionalnej. Mierniki rozwoju regionalnego. Fundusze Strukturalne. Programowanie w polityce regionalnej. Regionalne Programy Operacyjne. Beneficjenci pomocy unijnej.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_W06 POL1A_W08 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_U08 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K03 POL1A_K04
10.	Tożsamość regionu świętokrzyskiego	5	Definicja regionu świętokrzyskiego. Region świętokrzyski w podziałach administracyjnych. Historia polityczna regionu. Konflikty zbrojne w regionie świętokrzyskim. Najbardziej znane zabytki kultury materialnej w regionie. Tradycje rozwoju przemysłu w regionie świętokrzyskim. Organizacja terytorialna Kościoła w regionie. Tzw. misa chrzcielna w Wiślicy. Benedyktynski klasztor św. Krzyża na Łysej Górze i inne zakony w regionie. Europejskie Centrum Templariuszy. Tradycje tolerancji i nietolerancji religijnej w regionie. Świętokrzyski sztetl i tradycje żydowskie regionu. Świętokrzyska czarownica i symbolika regionu świętokrzyskiego.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_U03 POL1A_U06 POL1A_U07

			Rozwój największych ośrodków miejskich w regionie. Przywódcy polityczni regionu świętokrzyskiego. Najbardziej znane kluby sportowe w regionie świętokrzyskim. Upamiętnianie przeszłości historycznej w regionie i społecznościach lokalnych.	POL1A_K01 POL1A_K03 POL1A_K04
11.	Przedsiębiorczość w regionie	4	Proces podejmowania decyzji w jednostkach samorządu terytorialnego na przykładzie gminy. Źródła finansowania działań jednostek samorządu terytorialnego. Pozyskiwanie środków finansowych poprzez kredyty oraz emisję obligacji. Prawo zamówień publicznych w realizacji działań na rzecz rozwoju regionu. Partnerstwo publiczno-prywatne. Pozafinansowe możliwości działań na rzecz zwiększania konkurencyjności regionu. Wykorzystywanie instrumentów z zakresu pomocy publicznej.	POL1A_W04 POL1A_W05 POL1A_W06 POL1A_W08 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_K01 POL1A_K02
12.	Gospodarka i planowanie przestrzenne	4	Polski system planowania przestrzennego. Gospodarka przestrzenna jako dziedzina wiedzy oraz jej główne funkcje. Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju i regionów. Znaczenie infrastruktury sieciowej w rozwoju regionów, np. sieć transportowa kraju. Procedury i treści. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jako zbiór informacji pozwalających na opracowanie regionalnego czy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Treść i cele analiz fizjograficznych w planowaniu przestrzennym. Analiza czynników i barier rozwoju zagospodarowania przestrzennego województwa i gmin na wybranych przykładach. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego i jego treść. Zagadnienia geodezyjne i kartograficzne w planowaniu przestrzennym. Studia fizjograficzne. Inwentaryzacja zasobów przyrodniczych dla potrzeb planowania miejscowego. Rola terenów zielonych w strukturze przestrzennej miast i obszarów wiejskich. Badania rozwoju terytorialnego konkurencyjności i spójności dla obszaru ESPON. Znaczenie badań diagnostycznych dla obszarów metropolitalnych. Ramy metodologiczne umożliwiające przekładanie ogólnych celów rozwojowych i strategicznych na konkretne działania: polityka regionalna i modele spójności terytorialnej.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_W06 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K03 POL1A_K04
13.	Seminarium licencjackie	13	Przedstawienie wymogów stawianych pracy licencjackiej. Ukazanie różnic między pracą licencjacką a pracą magisterską. Sformułowanie tematu pracy licencjackiej i napisanie jej konspektu. Struktura pracy licencjackiej. Zbieranie i opracowywanie potrzebnych materiałów. Metody i techniki przeprowadzenia badań. Pisanie pracy i prace redakcyjne. Zasady zbierania i sporządzania bibliografii. Ocena pracy i egzamin dyplomowy.	POL1A_W07 POL1A_W09 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U07 POL1A_K04
Grupa przedmiotów z zakresu: demografia i polityka senioralna				
1.	Demografia	5	Definicja demografii jako nauki – przedmiot, cele i metody badawcze. Źródła danych demograficznych: spisy powszechne, badania ankietowe, rejestry administracyjne i ich wiarygodność. Struktura demograficzna według wieku, płci, wykształcenia, zawodów. Kluczowe zjawiska demograficzne (małżeństwa, rozwody, separacje,	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04

			urodzenia i zgony). Migracje ludności: rodzaje (wewnętrzne, zewnętrzne, sezonowe, przymusowe), przyczyny (ekonomiczne, polityczne, klimatyczne). Konsekwencje migracji dla kraju pochodzenia i docelowego i ich wpływ migracji na zmiany demograficzne, gospodarcze i kulturowe. Proces starzenia się ludności – przyczyny i konsekwencje. Demograficzne i społeczne skutki starzenia: systemy emerytalne, opieka zdrowotna, rynek pracy. Różnice międzykulturowe w dynamice przemian demograficznych. Analiza danych demograficznych: źródła danych, wiarygodność i ograniczenia. Zapoznanie z raportami demograficznymi GUS, ONZ, Eurostatu. Tworzenie i interpretacja piramid wieku dla wybranych regionów. Porównanie struktur demograficznych państw rozwiniętych i rozwijających się. Analiza skuteczności programów prorodzinnych w Polsce i na świecie. Etyczne i praktyczne aspekty polityk antynatalistycznych i pronatalistycznych. Analiza problemu przeludnienia w krajach rozwijających się. Demograficzne skutki zmian klimatycznych i konfliktów zbrojnych. Wpływ pandemii na strukturę demograficzną wybranych państw. Analiza scenariuszy rozwoju demograficznego w Polsce do 2050.	POL1A_W06 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U07 POL1A_K03
2.	Polityka senioralna RP	2	Prawne podstawy polityki senioralnej w Polsce. Analiza danych demograficznych: trendy starzenia się populacji w Polsce i na świecie. Systemy wsparcia dla seniorów. Aktywne starzenie się jako fundament polityki senioralnej. Znaczenie polityki senioralnej w zakresie demograficznym, społecznym i ekonomicznym. „Srebrna” gospodarka i jej potencjał. Opieka zdrowotna i długoterminowa – system opieki zdrowotnej dla seniorów w Polsce: dostępność, finansowanie i bariery. Dobre praktyki polityki senioralnej. Model wsparcia dla seniorów z uwzględnieniem lokalnych zasobów. Rola seniorów w życiu społecznym i na rynku pracy. Przykłady działań aktywizacyjnych. Ageizm, wykluczenie społeczne, izolacja seniorów. Technologie wspierające seniorów. Propozycje rozwiązań dla najważniejszych wyzwań polityki senioralnej. Ewaluacja polityki senioralnej. Przyszłość polityki senioralnej w Polsce.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_W06 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U04 POL1A_U07 POL1A_K03
3.	Polityka społeczna UE	2	Procesy demograficzne i dynamika zjawisk ludnościowych w UE. Polityka ludnościowa. Procesy starzenia się ludności i ich konsekwencje społeczno-ekonomiczne. Polityka senioralna w państwach UE. Systemy opieki oraz wsparcia nad osobami starszymi w UE. Usługi dla osób starszych. Analiza danych demograficznych: trendy starzenia się populacji w państwach UE i na świecie. Rola seniorów w życiu społecznym i na rynku pracy w UE. Przykłady działań aktywizacyjnych. Technologie wspierające seniorów wykorzystywane w Unii.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W05 POL1A_W06 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K03 POL1A_K04

4.	Inkluzja społeczna	2	Zakres pojęć inkluzja społeczna, ekskluzja. Etiologia ekskluzji społecznej. Pojęcia akulturacji i anomii w ekskluzji i inkluzji społecznej. Fenomen ekskluzji społecznej. Wymiary i strategie działań inkluzyjnych. Działania inkluzyjne jako przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Program Dostępność Plus, Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Dobre praktyki inkluzji społecznej w Polsce, w Europie i na Świecie. Analiza indywidualnych i grupowych doświadczeń związanych z inkluzją i marginalizacją. Diagnozowanie wykluczenia społecznego. Analiza polityk i programów inkluzyjnych. Analiza sytuacji osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, migrantów, dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. Działania wspierające inkluzję grup społecznych w różnych obszarach społecznych. Projektowanie działań inkluzyjnych. Znaczenie edukacji i komunikacji międzykulturowej w inkluzji społecznej. Monitorowanie i ewaluacja działań inkluzyjnych. Etyczny wymiar inkluzji społecznej. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami publicznymi na rzecz inkluzji.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K03 POL1A_K04
5.	Statystyka	2	Zadania analizy danych. Mierzenie zmiennych i rodzaje skal pomiarowych. Tworzenie szeregów rozdzielczych oraz histogramów. Wstępna graficzna analiza danych. Miary statystyki opisowej (wartości przeciętne i rozproszenia). Podstawowe metody doboru prób losowych. Wprowadzanie do testowania hipotez (testy dla wartości średniej dla jednej próby). Ocena ryzyka błędów popełnianych w testowaniu hipotez. Testy parametryczne (dla dwóch zbiorowości, wariancji). Badanie zależności między zmiennymi liczbowymi, miary współzależności, współczynniki korelacji. Regresja liniowa. Analiza danych jakościowych. Zasady planowania i wykonywania prostego badania statystycznego. Elementy graficznej prezentacji danych i wyników analizy. Przegląd wybranych przykładów oprogramowania.	POL1A_W01 POL1A_W07 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K03
6.	Geriatry i gerontologia	5	Charakterystyka procesu starzenia się. Organizacja opieki geriatrycznej w Polsce i na świecie. Problem nadużywania leków i innych substancji. Powikłania wynikające z procesu terapeutycznego. Najczęstsze choroby u osób w starszym wieku. Zespoły neurologiczne: m.in. choroba Alzheimera, zespół Parkinsona. Wielkie zespoły geriatryczne: nietrzymanie moczu i stolca, otępienie, upadki, depresja. Komunikowanie się ze starszym pacjentem, z uwzględnieniem zaburzeń wzroku i słuchu oraz zaburzeń funkcji poznawczych. Systemy wsparcia osób starszych w miejscu zamieszkania. Planowanie i wdrażanie działań wspierających osoby starsze. Opieka nad osobą niesamodzielną i opracowywane w tym zakresie strategie opieki długoterminowej. Znaczenie aktywności fizycznej i umysłowej w starości. Edukacja zdrowotna seniorów i ich rodzin. Gerontologia społeczna: rola rodziny i społeczeństwa. Etyka w opiece geriatrycznej, poszanowanie autonomii i godności seniorów.	POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_U02 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K03 POL1A_K04
7.	Edukacja i aktywizacja seniorów	2	Procesy starzenia a zdolność do uczenia się. Modele i teorie aktywizacji seniorów. Dobre praktyki w aktywizacji seniorów. Uniwersytety Trzeciego Wieku (UTW) i inne formy edukacji instytucjonalnej, warsztaty, kursy, programy edukacyjne skierowane do seniorów. Formy aktywizacji fizycznej, umysłowej i społecznej. Gry i ćwiczenia umysłowe w zapobieganiu procesom poznawczym związanym z wiekiem.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_U01

			Aktywizacja społeczna: wolontariat, działalność w organizacjach senioralnych, kluby seniora. Edukacja międzygeneracyjna. Polityka senioralna w Polsce i Unii Europejskiej w zakresie edukacji i aktywizacji. Bariery psychologiczne, zdrowotne, społeczne i ekonomiczne. Nowe technologie i ich zastosowanie w edukacji seniorów (e-learning, aplikacje mobilne). Rola edukacji i aktywizacji w zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.	POL1A_U02 POL1A_U06 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K04
8.	Regionalne i lokalne polityki senioralne	5	Demograficzne i społeczne wyzwania wynikające ze starzenia się populacji w regionach. Strategie polityk senioralnych, przegląd regionalnych i lokalnych strategii projektów i programów senioralnych w Polsce i Europie. Rola samorządów i organizacji pozarządowych. Aktywizacja społeczna i zawodowa seniorów, programy wspierające aktywność seniorów w społecznościach lokalnych. Analiza przykładów efektywnych działań senioralnych w regionach. Finansowanie polityk senioralnych. Ewaluacja i monitorowanie polityk senioralnych, Metody oceny skuteczności programów regionalnych i lokalnych. Diagnozowanie potrzeb seniorów. Prognozy demograficzne dla regionu.	POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_W08 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K04
9.	Polityka wsparcia rodziny	5	Rodzina w procesie zachodzących przemian demograficznych i społecznych. Wpływ starzenia społeczeństwa, migracji i zmieniających się struktur rodzinnych na politykę wsparcia rodzin. Równowaga między pracą a życiem rodzinnym. Współczesne wyzwania polityki rodzinnej, problemy związane z wykluczeniem społecznym rodzin. Podstawy teoretyczne polityki wsparcia rodziny, modele polityki wsparcia rodziny w różnych państwach. System wsparcia rodziny w Polsce. Narzędzia polityki rodzinnej: świadczenia finansowe, usługi społeczne i programy edukacyjne. Rola instytucji i organizacji w polityce rodzinnej. Polityka wsparcia rodziny na poziomie lokalnym i regionalnym. Diagnozowanie potrzeb i projektowanie działań wspierających rodziny. Skuteczność polityki rodzinnej i wybranych programów w tym zakresie.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_W06 POL1A_W08 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K03 POL1A_K04
10.	Wolontariat w teorii i praktyce	3	Ewolucja idei wolontariatu w Polsce i na świecie. Podstawy teoretyczne i etyczne wolontariatu. Przegląd różnych form wolontariatu: indywidualnego, grupowego, długoterminowego, akcyjnego. Podstawy prawne i obowiązki wolontariuszy oraz organizacji ich wspierających. Znaczenie działań wolontariackich w budowaniu solidarności i zaangażowania społecznego. Mechanizmy rekrutacji, szkolenia i motywowania wolontariuszy. Dylematy etyczne i odpowiedzialność w działalności wolontariackiej. Rola wolontariuszy w reagowaniu na klęski żywiołowe, kryzysy społeczne i inne sytuacje nadzwyczajne. Współczesne trendy w wolontariacie. Rozpoznawanie problemów i ich skuteczne rozwiązanie: plany działań: cel,	POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_W08 POL1A_U01 POL1A_U06 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K02

			harmonogram, zasoby, podział zadań. Kampanie promujące idee wolontariatu w środowisku lokalnym.	POL1A_K03
11.	Polityki szczegółowe (edukacyjna, ochrony zdrowia, mieszkaniowa)	5	Pojęcia z zakresu polityk szczegółowych. Problemy mieszkaniowe Polaków a polityka mieszkaniowa. Typy budownictwa mieszkaniowego i źródła finansowania. Podmioty i instrumenty polityki edukacyjnej, ochrony zdrowia i mieszkaniowej. Ekonomiczne oraz prawne zasady działania mechanizmów polityk szczegółowych. Źródła informacji o stanie wykształcenia ludności. Polityka edukacyjna a kreowanie kapitału ludzkiego. Bariery, szanse i perspektywy zmian w polskim systemie oświatowym. Wykształcenia a status społeczny i zawodowy. Podmioty polityki zdrowotnej. Stan zdrowia ludności w Polsce a infrastruktura w służbie zdrowia. Proces globalizacji a zdrowie – nierówności w dostępie do ochrony zdrowia. Działania na rzecz promocji zdrowia i modyfikacji systemu zdrowia.	POL1A_W01 POL1A_W04 POL1A_W05 POL1A_W06 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K04
12.	Sektor pozarządowy (w polityce społecznej)	5	Organizacje pozarządowe jako podmioty polityki społecznej. Strukturalne uwarunkowania współpracy ze środowiskiem lokalnym. Rola sektora pozarządowego i grup obywatelskich w realizacji zadań społecznych. Formy wsparcia dla jednostek pomocy społecznej i profesjonalnej pracy socjalnej. Interwencja kryzysowa i wolontariat w działaniach organizacji pozarządowych. Źródła finansowania. Stowarzyszenie KLON/JAWOR. Funkcjonowanie III sektora w UE.	POL1A_W02 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_U01 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_K01 POL1A_K02
13.	Seminarium licencjackie	13	Przedstawienie wymogów stawianych pracy licencjackiej. Ukazanie różnic między pracą licencjacką a pracą magisterską. Sformułowanie tematu pracy licencjackiej i napisanie jej konspektu. Struktura pracy licencjackiej. Zbieranie i opracowywanie potrzebnych materiałów. Metody i techniki przeprowadzenia badań. Pisanie pracy i prace redakcyjne. Zasady zbierania i sporządzania bibliografii. Ocena pracy i egzamin dyplomowy.	POL1A_W07 POL1A_W09 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U07 POL1A_K04
MODUŁ FAKULTATYWNY I				
1.	Stosunki wyznaniowe	1	Geografia i demografia religii. Modele relacji między polityką a religią. Religia w stosunkach międzynarodowych. Religijni aktorzy stosunków międzynarodowych. Religia a konflikty międzynarodowe. Chrześcijaństwo – historia religii, początki, podziały. Islam – historia, korzenie, święte księgi, podziały. Islam w świecie współczesnym. Hinduizm i inne religie kontynentu azjatyckiego. Judaizm – religia narodu żydowskiego, historia i współczesność. Buddyzm – historia i współczesność.	POL1A_W01 POL1A_W03 POL1A_W04 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K03 POL1A_K04
2.	Ekonomia	4	Przedmiot zainteresowań ekonomii. Zjawisko rzadkości w ekonomii. Pojęcie i rodzaje rynków. Cena i jej funkcje. Pojęcie popytu i podaży. Gospodarstwa	POL1A_W01 POL1A_W04

			domowe jako podmiot gospodarujący. Podstawy teorii przedsiębiorstw. Miary efektów działalności gospodarczej. Budżet państwa i polityka fiskalna; System pieniężno-kredytowy. Inflacja. Cykl koniunkturalny. Bezrobocie. Pieniądz i jego ewolucja. Waluty międzynarodowe. Rozwój bankowości w Polsce i na świecie. Rozwój myśli ekonomicznej. Nobliści i Nagrody Nobla z ekonomii. Najlepsze uczelnie ekonomiczne.	POL1A_W06 POL1A_W07 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_K01 POL1A_K02
3.	Zajęcia fakultatywne	5	Marketing internetowy w polityce. Podstawowe definicje. Social media marketing – marketing w mediach społecznościowych. Rodzaje mediów społecznościowych. Najbardziej znane media społecznościowe: Facebook, YouTube, WhatsApp, Instagram, TikTok, Telegram, Snapchat, X (Twitter). Zasięg i rodzaje użytkowników mediów społecznościowych. Media społecznościowe a dezinformacja. Proces, metody, formy i narzędzia kształtowania wizerunku polityka na portalach społecznościowych. Warsztaty studenckie w tworzeniu wizerunku w mediach społecznościowych.	POL1A_W09 POL1A_U06 POL1A_K01 POL1A_K04
4.	Wykład monograficzny	2	Współczesna myśl polityczna. Neoliberalizm. Postmodernizm. Feminizm. Ekologizm. Perspektywy rozwoju myśli socjaldemokratycznej i neoagrarnej w dobie społeczeństwa postprzemysłowego. Perspektywy rozwoju myśli politycznej na świecie i w Polsce.	POL1A_W04 POL1A_W05 POL1A_W06 POL1A_W07 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_U05 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K04
MODUŁ FAKULTATYWNY II				
1.	Socjologia	1	Socjologia jako dyscyplina naukowa. Podział socjologii i jej obszary badawcze. Funkcje socjologii. Kultura i jej wpływ na życie społeczne. Pojęcie kultury. Składniki kultury. Różnorodność kulturowa. Subkultury – podkultury. Mechanizmy oddziaływania kultury na życie społeczne. Kultura masowa. Globalizacja a kultura. Osobowość a społeczeństwo. Pojęcie osobowości i czynniki konstytuujące osobowość. Socjalizacja i jej fazy. Integracja elementów osobowości. Mechanizmy integrujące i dezintegrujące osobowość. Typy osobowości. Konformizm. Pojęcie, struktura, cechy postawy. Więź społeczna. Kontrola społeczna – jej mechanizmy.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W04 POL1A_U01 POL1A_U03 POL1A_K01 POL1A_K04
2.	Polska polityka zagraniczna	4	Historyczne, geograficzne i ekonomiczne uwarunkowania polskiej polityki zagranicznej. Instytucje i narzędzia polskiej polityki zagranicznej. Stosunki Polski z sąsiadami. Polska w UE. Polska w relacjach transatlantyckich i globalnych. Wybrane kryzysy i konflikty a polska polityka zagraniczna. Relacja pomiędzy polityką wewnętrzną a zagraniczną. Partie i siły polityczne wobec polityki zagranicznej.	POL1A_W01 POL1A_W02 POL1A_W04 POL1A_U01 POL1A_U02

			Polska polityka zagraniczna a organizacje pozarządowe, samorządy i media.	POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K03
3.	Zajęcia fakultatywne	5	Marketing internetowy w polityce. Podstawowe definicje. Social media marketing – marketing w mediach społecznościowych. Rodzaje mediów społecznościowych. Najbardziej znane media społecznościowe: Facebook, YouTube, WhatsApp, Instagram, TikTok, Telegram, Snapchat, X (Twitter). Zasięg i rodzaje użytkowników mediów społecznościowych. Media społecznościowe a dezinformacja. Proces, metody, formy i narzędzia kształtowania wizerunku polityka na portalach społecznościowych. Warsztaty studenckie w tworzeniu wizerunku w mediach społecznościowych.	POL1A_W09 POL1A_U06 POL1A_K01 POL1A_K04
4.	Wykład monograficzny	2	Współczesna myśl polityczna. Neoliberalizm. Postmodernizm. Feminizm. Ekologizm. Perspektywy rozwoju myśli socjaldemokratycznej i neoagrarnej w dobie społeczeństwa postprzemysłowego. Perspektywy rozwoju myśli politycznej na świecie i w Polsce.	POL1A_W04 POL1A_W05 POL1A_W06 POL1A_W07 POL1A_U01 POL1A_U02 POL1A_U03 POL1A_U04 POL1A_U05 POL1A_K01 POL1A_K02 POL1A_K04
PRAKTYKI				
1.	Praktyki	5	Treści programowe są związane bezpośrednio z miejscem odbywania przez studenta praktyki zawodowej. Dotyczą one zaznajomienia z miejscem odbywania praktyk oraz obowiązkami, które nałoży na studenta zakładowy opiekun praktyk.	POL1A_W01 POL1A_U01 POL1A_U03 POL1A_U07 POL1A_K01 POL1A_K02
RAZEM		180		

Ponadto studenci obcokrajowcy odbywają zajęcia (lektorat) z języka polskiego w wymiarze 4 ECTS.

15. SPOSOBY WERYFIKACJI I OCENY EFEKTÓW UCZENIA SIĘ OSIĄGNIĘTYCH PRZEZ STUDENTA W TRAKCIE CAŁEGO CYKLU KSZTAŁCENIA:

Prowadzący określa szczegółowe efekty uczenia się i formę ich weryfikacji, a następnie umieszcza je w karcie przedmiotu. Osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się określonych dla poszczególnych zajęć oznacza realizację założonej koncepcji kształcenia na prowadzonym kierunku i uzyskanie efektów kierunkowych (osiągnięcie sylwetki absolwenta). Weryfikacja i ocena efektów uczenia się osiąganych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia odbywa się poprzez:

- 1) **proces dyplomowania** – poprzez prace dyplomowe weryfikuje się zakładane efekty uczenia się. Oceniane są one przez promotora i recenzenta;
- 2) **praktyki studenckie** – efekty uczenia się uzyskiwane przez praktyki studenckie są dopełnieniem koncepcji kształcenia. Studenci uzupełniają zdobytą w trakcie uczenia się wiedzę (także umiejętności i kompetencje) o jej praktyczne aspekty;
- 3) **wymianę międzynarodową studentów** – weryfikacja efektów uczenia się odbywa się dzięki uzyskiwaniu informacji od studentów dotyczącej posiadanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w kontekście pobytu w uczelni partnerskiej;
- 4) **osiągnięcia kół naukowych** – informacja zwrotna uzyskiwana jest poprzez recenzje zewnętrzne (publikacje naukowe, wystąpienia na konferencjach, przyznawane stypendia Rektora i Ministra);
- 5) **badanie losów absolwentów** – poprzez uzyskiwanie od nich informacji zwrotnych z zakresu uzyskanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych i ich przydatności na rynku pracy;
- 6) **badanie opinii pracodawców** – weryfikacja efektów uczenia się odbywa się w drodze: opiniowania przez pracodawców programów studiów, w tym zakładanych efektów uczenia się i metod ich weryfikowania, szczególnie dotyczących kształcenia praktycznego; przekazywania informacji o przydatności uzyskiwanych w trakcie studiów efektów uczenia się w ramach wykonywanej przez absolwenta pracy zawodowej.

Podstawą oceny realizacji efektów uczenia się w trakcie studiów są:

- 1) **prace etapowe** – realizowane przez studenta takie jak: kolokwia, sprawdziany, prace zaliczeniowe, referaty, prezentacje, case studies. Kolokwia, sprawdziany, prace zaliczeniowe, projekty, jak też inne dodatkowe sposoby zaliczenia przeprowadzane są według instrukcji przygotowanej przez prowadzącego zajęcia;
- 2) **egzamin z przedmiotu** – pytania przygotowane do egzaminu nie powinny wychodzić poza treści zawarte w karcie przedmiotu realizowane w ramach wykładu. Student ma prawo do uzasadnienia przez prowadzącego otrzymanej na egzaminie oceny.
Forma egzaminu: ustna, pisemna, testowa lub praktyczna określana jest przez prowadzącego wykład.
 - a) **egzamin ustny** powinien być przeprowadzany w obecności innych studentów lub pracowników. Co najmniej dwa tygodnie przed terminem egzaminu prowadzący przekazuje studentom w formie pisemnej zagadnienia egzaminacyjne. Ich odbiór jest potwierdzany przez przedstawiciela studentów,
 - b) **egzamin pisemny** może być organizowany w formie testowej lub opisowej. Egzamin przeprowadza się w sali dydaktycznej, w której jest możliwe właściwe rozlokowanie studentów, zapewniające komfort pracy i jej samodzielność. Prowadzący egzamin ma prawo przerwać lub unieważnić egzamin w sytuacji, gdy praca studenta nie jest samodzielna (student korzysta z niedopuszczonych materiałów, urządzeń i z pomocy innych osób).
- 3) **zaliczenie i zaliczenie z oceną** – prowadzący zajęcia określa kryteria oceny, podaje jej składowe i uzasadnia w sposób opisowy ocenę otrzymaną przez studenta na zaliczeniu. Formy i metody prowadzenia zajęć oraz kryteria oceny i jej składowe określa karta przedmiotu. Wszystkie formy weryfikacji osiągnięć studenta uzyskanych w ramach zajęć w danym semestrze odnotowuje się w kartach okresowych osiągnięć studenta.

Formy i metody prowadzenia zajęć oraz kryteria oceny i jej składowe określa karta przedmiotu.

Wszystkie formy weryfikacji osiągnięć studenta uzyskanych w ramach zajęć w danym semestrze odnotowuje się w kartach okresowych osiągnięć studenta.